

LÄRARUTBILDNINGEN

Vidareutbildning av obehöriga lärare

Professional Qualification Course for Teachers

Programkod: LGVAL

Högskolepoäng/ECTS: 120

Utbildningsnivå: Grundnivå

Examenskategori: Yrkesexamen

Undervisningsspråk: Svenska

Fastställd av

Lärarytbildningsnämnden, 2026-02-18

Giltig från och med

Hösttermin 2026

Behörighetskrav

Behörighet för utbildning inom VAL regleras i särskild förordning SFS 2011:689. Behörig till LGVAL är den som:

- saknar en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation som lärare eller förskollärare enligt 2 kap. 16 § skollagen (2010:800)
- har tidigare relevant utbildning eller yrkeserfarenhet som lärare eller förskollärare i sådan omfattning att behörighetsgivande examen för legitimation som lärare kan uppnås inom projektets totala ram max 120 högskolepoäng,
- är verksam som lärare i minst ett skölämne och inom det verksamhetsområde som matchar möjlig examen utifrån tidigare studier eller är verksam i förskolan eller förskoleklass med förskollärares arbetsuppgifter samt
- är verksam som lärare eller förskollärare i skolväsendet.

För den som vill komplettera med utbildning för att nå yrkeslärarexamen krävs också godkänd prövning i yrkesämnena enligt Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:4) (https://www.uhr.se/globalassets/_uhr.se/publikationer/lagar-och-regler2/uhrfs/2016/uhrfs-2016-2.pdf) om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkesexamen samt minst 2 års lärarerfarenhet från gymnasieskolans yrkesämnena som motsvarar de ämnen i vilka de har prövats och bedömts behöriga.

För att kunna bedöma om sökande har förutsättningar att uppnå en behörighetsgivande examen inom ramen för VAL får högskolan i ett enskilt fall besluta att sökanden ska utföra kompletterande prov eller andra uppgifter.

Inledning

Vidareutbildning av lärare som saknar examen (VAL) är en kompletterande utbildning som dels bygger på tidigare utbildning, dels på yrkeserfarenhet.

Utbildningsplanen ansluter till förordning SFS 2011:689 om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och pedagogisk personal inom förskolan som leder till lärar- eller förskollärarexamen.

Utbildningen får högst omfatta 120 hp, pågå i högst 4 år och genomföras på minst kvartsfart.

VAL bedrivs i samverkan mellan Umeå universitet (nationell samordnare), Stockholms universitet, Högskolan Dalarna, Linköpings universitet, Karlstads universitet, Jönköping University, Göteborgs universitet och Malmö universitet enligt regeringsbeslut (U2010/2757/UH).

Utbildningens mål

Utbildningarna ska enligt 2011:689, 7 §, ges för att öka andelen lärare och förskollärare som har en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation enligt 2 kap. 16 § i skollagen (2010:800).

Utbildningens utformning

UVK

För att komplettera mot ämneslärarexamen, grundlärarexamen, förskollärarexamen, eller motsvarande äldre examina används i huvudsak reguljärt UVK-innehåll från KPU, Yrkeslärarprogrammet, Grundlärarutbildningen samt Förskollärarutbildningen. Utöver detta finns särskilt framtagna kurser för studenter inom VAL.

I SFS 2011:689, 17-18 §, regleras vad som gäller för särskild förkortad utbildning, vilket innebär en kortare lärarutbildning omfattande 30 hp utbildningsvetenskaplig kärna. Studenten äger fortsatt rätt att komplettera med ämnesstudier inom ramen för 120hp om detta krävs för att lärosätet skall kunna utfärda examen.

Kompletterande studier mot ämne

Vid upprättande av individuell studieplan bestäms vilka kompletterande ämneskurser den sökande skall läsa.

Studenter som behöver komplettera ämnesstudier kan också vid behov genomföra studierna på andra lärosäten.

VFU

VAL-studenter som vid antagning varit verksamma som lärare i mindre

än två år gör VFU inom reguljära VFU-kurser. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen görs i egen tjänst.

VAL-studenter som varit verksamma som lärare i mer än två år examineras mot lärandemålen för VFU 1-4 (30 hp) i för VAL speciellt framtagna VFU-kurs, 7,5 hp. Om studenten får godkänt på kursen tillgodoräknas resterande VFU. Om studenten inte uppfyller alla lärandemål sker omexamination enligt gängse regler för VFU, vilka regleras i respektive kursplan.

VAL-studenter som vid antagning varit verksamma i skolan i enlighet med de krav som återfinns i VAL-förordningen 2011:689 §17-18, i huvudsak inom för examen relevant ämne och verksamhetsområde, tillgodoräknas all VFU (30 hp).

Självständigt arbete

Det självständiga arbete som krävs för examen omfattar minst 15 hp om inte annan tillämpning görs med utgångspunkt i VAL-förordningen 2011:689 §15.

Utbildningens innehåll

Studierna inom VAL kan avse komplettering inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK), verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och/eller ämnesstudier. Kurser inom UVK och VFU ges på distans och studietakten är i normalfallet halvfart, undantag gäller för kurser inom förskolläraryrket och grundläraryrket, som ges på helfart. Kompletterande ämnesstudier erbjuds ur universitets samlade kursutbud och med varierande takt och form. Studenter som behöver komplettera ämnesstudier kan också hänvisas till andra lärosäten om Karlstads universitet saknar kurser i ämnet.

Vilka kurser som ska ingå i den studerandes utbildning beror på den individuella studentens studiebehov för att uppnå relevant och möjlig examen. I samband med upprättande av individuell studieplan bestäms vilka kurser som ska ingå.

Studenter som antagits till studier inom ramen för VAL har i normalfallet platsgaranti på de kurser som ingår i studieplanen och behöver inte söka dem via antagning.se.

Examensbenämning

När krav för examen uppfyllts ska studenten ansöka om examen. Efter antagning till VAL kan följande examina utfärdas; Förskollärarexamen, Grundlärarexamen, Ämneslärarexamen alternativt Yrkeslärarexamen enligt 2011 års förordning, Lärarexamen enligt 2001 års förordning eller en examen motsvarande en tidigare påbörjad utbildning till lärare (påbörjad före 2001) i enlighet med då gällande examensordning.

Tillgodoräknande av kurs

I samband med antagning till VAL och upprättande av den individuella studieplanen beslutas om tillgodoräknande av tidigare studier och yrkeserfarenhet.

Student har rätt att ansöka om ytterligare tillgodoräknade i enlighet med Högskoleförordningen (1993:100) kap 6, §6-8. Beslut om tillgodoräknande görs i enlighet med rektors delegationsordning för tillgodoräknanden samt övriga relevanta styrdokument på Karlstads universitet.

Ytterligare ansökningar om tillgodoräknanden ställs till VAL, Karlstads universitet. Ett negativt beslut skall motiveras skriftligt. Ett negativt beslut om tillgodoräknande är möjligt att överklaga till Överklagandenämnden för högskolan.

Student som får godkänt resultat genom examination i den särskilda valideringskursen för VAL tillgodoräknas resterande VFU som krävs för examen.

Studenter som antagits till VAL enligt SFS 2011:689, §17-18, tillgodoräknas all VFU (30 hp) samt 30 hp UVK i kraft av förordningen.

Övrigt

Behörighetsprövning och antagning

Antagning till utbildningen sker normalt två gånger per läsår. Sista ansökningsdag är 15 april respektive 15 oktober om inget annat anges. Se <http://www.kau.se/VAL> (<http://www.kau.se/VAL>)

Student kan erbjudas plats på annat lärosäte inom VAL än det de ansökt till beroende på tidigare erfarenheter och studier samt kursutbud. Samarbete mellan lärosäten inom VAL sker så att studenter flyttas dit antagning är möjlig.

Karlstads universitet förbehåller sig rätten att begränsa antagning till vissa examina inom utbildningen.

Anstånd med studiestart, studieuppehåll och studieavbrott

Anstånd med studiestart och ansökan om studieuppehåll är inte möjligt (SFS 2011:689 §16). Ändringar i den individuella studieplanen kan i möjlig mån göras för att anpassa studierna efter rådande omständigheter.

Studerande som avser lämna utbildningen ska meddela studieavbrott till VALs ledning på Karlstads universitet.